

(090.0) 351.85: 008: 351.854: 7/8. 352:
353.
MINISTERIE VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR
HOOFDAFDELING DOCUMENTATIE EN BIBLIOTHEEK
WINSTON CHURCHILLLAAN 362
RIJSWIJK

91-544

**KUNST- EN CULTUURBELEID
AANVULLING (LL915)**

een keuze uit de literatuur

Boekmansichting-Bibliotheek
Herengracht 415 • 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739

JUNI 1991

INHOUDSOPGAVE**BLZ**

1	ALGEMEEN ; RIJKSBELEID	1
1.1	STANDPUNTEN POLITIEKE PARTIJEN	6
1.2	ADVIEZEN, COMMENTAREN, REACTIES	7
2	PROVINCIAAL BELEID	9
3	GEMEENTELIJK BELEID	11
4	INTERNATIONALE ASPECTEN; BUITENLANDSE CULTURELE BETREKKINGEN	14
5	BIBLIOGRAFIEEN EN LITERATUURLIJSTEN	22

1 ALGEMEEN ; RIJKSBELEID

ABBING, H.

34 C 69

Een economie van de kunsten : beschouwingen over kunst en kunstbeleid / H. Abbing. - Groningen : Historische uitgeverij, 1989. - 273 p. : bijl., fig. ; 25 cm

Met lit.opg. en reg.

ISBN 90-6554-071-7

Bijdragen over o.m. de economische legitimering van subsidies voor kunst en cultuur; werk, werkgelegenheid, inkomen en aanzien van kunstenaars; de gevolgen van de technische reproduceerbaarheid van kunst; kunst en commercie (kunstsporing); de culturele innovatie; de overheid als eerste hulp en als consument.

ANCONA, H. D'

STCRT

Selectie vormt het kernprobleem bij beheren van cultuurbezit / [H. d'Ancona]. Selectie van cultuurobjecten mag, mits het zeer zorgvuldig gebeurt / [C.H. Goekoop]. Nederlandse staatscourant. (1990)54(16mrt.5,11)

Tekst van twee toespraken van minister H. d'Ancona (WVC) en van C.H. Goekoop (voorzitter Raad voor het cultuurbeheer), gehouden t.g.v. de installatie van de Raad voor het cultuurbeheer op 15 maart 1990 in Den Haag. Taken en verwachtingen t.a.v. het functioneren van de nieuwe raad.

ANCONA, H. D'

1991 DD 4
D 91 AA 15

Toespraak door de minister van WVC ter gelegenheid van de installatie van de nieuwe leden van de Raad voor de kunst op 10 december 1990 / [H. d'Ancona]. - Rijswijk : Ministerie van WVC, 1990. - 6 p. ; 30 cm

Kanttekeningen bij de discussie rond de overheveling van de advisering over incidentele activiteiten en manifestaties op het terrein van de kunsten naar fondsen en bij de inbreng van artistieke deskundigen bij het adviseringsproces.

BEHOUD

1990 FF 14
PI 21443

Behoud papieren materialen in archieven en bibliotheken : brief van de ministers van Welzijn, volksgezondheid en cultuur en van Onderwijs en wetenschappen. Gedr. st. Tweede kamer, 1989-1990, 21443, nrs. 1-2

Kamerstukkenmap

Aangegeven wordt een beleidskader voor de aanpak van het conserveringsprobleem op korte termijn in de vorm van een proeffase. Verantwoordelijkheidstoedeling tussen de ministeries van O en W en WVC, de diverse overheden, particuliere instellingen en organisaties.

BESLUIT

STCRT

Besluit adviesbevoegdheid Raad voor het cultuurbeheer / WVC. Reglement Raad voor het cultuurbeheer. Nederlandse staatscourant. (1990)128(5jul.12,13)

Artikelsgewijze weergave van het besluit inzake de adviesbevoegdheid van de onder de Raad voor het cultuurbeheer ressorterende Rijkscommissies voor de archeologie, archieven, monumenten en musea. Het reglement bevat bepalingen t.a.v. de werkwijze van de Raad, afdelingen en vaste commissies, alsmede bevoegdheden en taken van de afdelingen.

BEVERS, A.M.

003083
T 201

Onverwachte convergenties : nieuwe klasse, markt, staat en kunstwereld / A.M. Bevers. Sociale wetenschappen. 33(1990)4(217-238)

Met lit.opg.

Beschouwing over recente veranderingen in de verhouding tussen markt, staat en kunstwereld. Gesteld wordt, dat de huidige beroepsopvattingen van functionarissen die werkzaam zijn in de Nederlandse kunstwereld (ambtenaren betrokken bij het kunstbeleid en deskundigen in dienst van kunstinstellingen) in toenemende mate lijken te convergeren met de waardenoriëntaties van beroepsbeoefenaren die werkzaam zijn in de private sector.

BEVERS, T.

001196

T3141

Convergenties tussen overheid, markt en kunstwereld / T. Bevers.

Boekmancahier. 2(1990)3(mrt.79-83)

Met lit.opg.

Niet alleen in de brede betekenis van het woord krijgt cultuur meer aandacht, maar ook als het gaat om de verbijzondering ervan in de vormen van kunst. Wat hierbij opvalt is vooral de toenadering tussen twee, in de verzorgingsstaat voor langere tijd ideologisch uit elkaar gegroeide sferen: het bedrijfsleven en de kunstwereld. Illustratie o.m. aan de hand van enkele stellingen.

BLOKLAND, H.

T 644

Vrijheid, emancipatie en cultuurpolitiek, of : hoe men mensen serieus neemt / H. Blokland. Maatstaf. 38(1990)4(61-80)

Met lit.opg.

Onder veel politici, beleidsmakers, kunstenaars en sociologen is de laatste jaren ten onrechte de overtuiging gegroeid dat het streven naar cultuurspreiding niet alleen volslagen zinloos is, maar ook getuigt van elitairisme en van minachting van de mensen waarop dit beleid is gericht. Gesteld wordt, dat cultuurspreiding noodzakelijk is om de democratie werkelijk te laten functioneren en dat de bevordering van de individuele vrijheid geldt als één van de belangrijkste doelstellingen van een socialistische cultuurpolitiek.

BLOKLAND, H.

001188

T3141

Over cultuurspreiding, distinctie en beschaving / H. Blokland.

Boekmancahier. 2(1990)5(sept.227-244)

Met lit.opg.

Spreiding van culturele voorzieningen over alle lagen van de bevolking gold de afgelopen decennia als voornaamse legitimering voor de overheidszorg op het terrein van kunst en cultuur. Getuige een aantal recente publikaties lijkt dit ideaal aan overtuigingskracht te verliezen. Op basis van een reeks filosofische argumenten worden vraagtekens gezet bij de overwegingen die hierbij worden aangedragen. Gesteld wordt, dat cultuurspreiding als beleidsuitgangspunt nauwelijks aan actualiteit heeft ingeboet. Een sterke nadruk ligt daarbij op de concepten individuele vrijheid en autonomie.

BLOKLAND, H.T.

35690

Vrijheid autonomie emancipatie : een politiekfilosofische en cultuurpolitieke beschouwing / H.T. Blokland. - Delft : Eburon, 1991. - V, 373 p. ; 24 cm

Met samenvatting in het Engels, reg. en lit.opg.

Proefschrift Rotterdam

ISBN 90-5166-179-7

Onderzocht wordt op welke wijze door de overheid het voeren van een cultuurbeleid een bijdrage kan leveren aan de vergroting van de positieve vrijheid van het individu, zonder dat daarbij zijn negatieve vrijheid onaanvaardbaar wordt ingeperkt. Onder negatieve vrijheid wordt verstaan de vrijheid met rust gelaten te worden; positieve vrijheid is het vermogen van de oorspronkelijk met rust

gelatene alsnog het bestaan creatief zin te geven. De overheid kan o.
a. de culturele competentie (leren) bevorderen door het
onderwijssysteem, cultuurpolitiek en het verbreiden van kennis van
cultuuruitingen die door de samenleving (traditie) als waardevol
zijn gekenmerkt. De mogelijkheden van de overheid m.b.t. de
cultuurspreiding blijven echter beperkt.

BOEKMAN, E.

34 G 19

Overheid en kunst in Nederland / E. Boekman. - 3e dr. - Amsterdam :
Van Gennep, 1989. - 218 p. : tab. ; 22 cm. - (Boekmanstudies)

Proefschrift Amsterdam UvA

Reprint van de oorspr. uitg. (1939) met de stellingen

Met lit.opg.

ISBN 90-6012-821-4

Studie naar de relatie van de overheid met het terrein van kunst en
cultuur sinds de 19de eeuw, gebaseerd op theoretisch doordachte
cultuurpolitieke ideeën en op eigen ervaringen uit de praktijk van
het kunstbeleid.

CONSERVERING

STCRT

Conservering en restauratie staan centraal bij cultuurbeheer : extra
geld voor beveiliging rijksmusea. Nederlandse staatscourant.

(1989)185(22sept.5)

Besproken worden enkele centrale beleidsthema's op het terrein van
cultuur, opgenomen in de toelichting op de begroting 1990 van het
ministerie van WVC. Conservering, restauratie en de ontwikkeling van
een duurzaam verzamel- en selectiebeleid krijgen de komende jaren
meer aandacht. Voor extra beveiligingsmaatregelen van de rijksmusea
is fl,2 mln. gereserveerd.

CULTUURBELEID

1991 JJ 27

Cultuurbeleid : een voor- of achterhoedegevecht? / [met bijdragen
van] W. Knulst, T. Adams, G. Lawson ... [et al]. Trefpunt.

(1990)(mrt.2-27)

Themanummer samengesteld n.a.v. het proefschrift 'Van vaudeville tot
video' van W. Knulst. Bijdragen: Een realistische taakstelling kan
voorkomen dat cultuurbeleid bestaat uit uitzichtsloze
achterhoedegevechten (W. Knulst). Cultuurbeleid bestaat bij de
gratie van het onderscheid tussen meer en minder (T. Adams). Een
debat over cultuurbeleid moet in andere termen dan van belasting of
profijt worden gevoerd (G. Lawson). De wonderschoenen van Karel
tje Knal (P. Berger). Wat een goed beginsel is voor overheidsbeleid, is
daardoor nog geen goed beginsel voor wetenschappelijk onderzoek (W.
Knulst). Naschrift van P. Berger.

DELTAPLAN

1990 PP 2

D 90 DD 15

Deltaplan voor het cultuurbehoud : onderdeel : plan van aanpak
achterstanden musea, archieven, monumentenzorg, archeologie /
Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur. - Rijswijk :
Ministerie van WVC, 1990. - 48 p. : bijl., schema's ; 28 cm
ISBN 90-346-2284-3

In het Plan van aanpak wordt aangegeven, op welke wijze de
achterstanden in de registratie, documentatie, conservering en
restauratie in de sectoren musea, monumenten, archeologie en
archieven ter hand zullen worden genomen. Beleidsmatige overwegingen
die aan het plan ten grondslag liggen. Globale indicatie van de
tijdsplanning en financiering.

DELTAPLAN

1990 ZZ 4 I-II

D 90 GG 3 I-II

Deltaplan voor het cultuurbehoud : inventarisatie van achterstanden
in collectiebeheer en -behoud bij musea en rijksarchieven /

Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur, Directoraat-
generaal voor culturele zaken. - 's-Gravenhage : DOP, 1990. - 2 dln.
: tab. ; 27 cm. - (Bedreigd cultuurbezit)

Dl. 1. - 35 p. : foto's. - ISBN 90-346-2422-6

Dl. 2. Bijlagen : hoofdrapportages van de deelonderzoeken. - IX,
[175] p : bijl. - ISBN 90-346-2423-4

Ook verschenen als kamerstuk 21965, m. 2

Naast de uitkomsten van een inventariserend onderzoek naar de
achterstanden in collectie-administratie van 22 instellingen (16
rijksmusea, 3 ondersteunende rijksinstellingen en 3 structureel door
de overheid gesubsidieerde musea), worden de voorgeschiedenis en
beleidsuitgangspunten van het Deltaplan voor het cultuurbehoud
weergegeven. Activiteiten en genomen maatregelen tot nog toe.

Voorwaarden voor cultuurbehoud op langere termijn. Vervolgtraject.

ENT, L. VAN DER

STCRT

Deltaplan kan reddingsboei voor cultuurbezit zijn : extra middelen
voor cultuurbehoud hard nodig / L. van der Ent. Nederlandse
staatscourant. (1990)223(15nov.4)

Bijdrage over de achterstanden op het terrein van cultuurbehoud en
restauratie in archieven, bibliotheken en musea en de wijze, waarop
d.m.v. het Plan van aanpak van het Deltaplan wordt getracht het
vervalproces tot stilstand te brengen.

EXTRA

STCRT

Extra geld voor cultuur moet worden besteed aan behoud cultureel
erfgoed. Nederlandse staatscourant. (1989)229(23nov.4)

Samenvatting van een brief van de Raad voor het cultuurbeheer i.o.
gericht aan de minister van MvC. De in het regeerakkoord
aangekondigde 40 miljoen gulden extra voor cultuur moet, volgens de
Raad, geheel worden besteed aan het behoud van het cultureel erfgoed.
Voorgesteld wordt de helft van het bedrag beschikbaar te stellen aan
overheidsinstellingen en door de overheid gesubsidieerde
instellingen die verantwoordelijk zijn voor archiefbestanden en
rijkscollecties. De rest van het geld zou besteed kunnen worden aan
cultuurbeheer in algemene zin (selectiebeleid, aankoopbudgetten,
nieuwe initiatieven).

HANDBOEK

LZ

Handboek management kunst & cultuur / red. : J. Smiers en G. Hagoort
; red.raad : D. Hendriks ... [et al.]. - Alphen aan den Rijn :

Samsom Stafleu, 1990- . - 1 bd. ; 27 cm

Losbladige uitg. met aanvullingen

ISBN 90-6500-074-7

Bevat informatie over o.m. de taak, functie en rol van de
kunstmanager; sociaal beleid, financieel management, marketing in de
culturele sector; ondernemersvormen en aansprakelijkheid; kunst en
cultuur in EG-verband.

HOOGERVORST, S.

35 C 42

D 1 F 30

Kunst, kroniek en parlement 86-89 / S. Hoogervorst, T. Pronk, C.

Smithuijsen ; onder red. van T. Gubbels. - Amsterdam :

Boekmanstichting, cop. 1990. - 265 p. : tek., tab. ; 25 cm

ISBN 90-6650-029-8

HULPBEHOEVENDE

35 G 63

D 1 F 47

De hulpbehoevende mecenas : particulier initiatief, overheid en
cultuur, 1940-1990 / onder red. van C.B. Smithuijsen ;

Boekmanstichting. - Zutphen : Walburg pers, 1990. - 352 p. : afb.,
bijl., fig., foto's, tab. ; 24 cm

Met lit.opg. en reg.

ISBN 90-6011-709-3

Aan de hand van vier bijdragen worden voorbeelden gegeven van vormen van particulier initiatief (donaties, legaten, vrijwilligerswerk, sponsoring, fundraising) op het terrein van de letteren, musea, podiumkunsten en monumentenzorg. Aard en omvang van de geldstromen, vormen van steunverlening en motieven van schenkers, donateurs en subsidiënten.

KUNST

35 B 16

D 1 B 103

Kunst en beleid in Nederland (4) / Boekmanstichting. - Amsterdam : Van Gennep, 1990. - 216 p. : foto's ; 21 cm. - (Boekmanstudies)
Bevat : Stadsvernieuwing als overheidskunst / G. Anderiesen, A. Reijndorp. Musealisering van de cultuur : het museum als geheugen / D. Elshout. Filmvoorziening in Nederland 1945-1950 / J. de Haan. De Unesco-conventie van 1970, illegale kunsthandel en de bescherming van het cultureel erfgoed / T. Pronk. Sandberg, tussen Stedelijk en Stadhuis / P. Rorink. Drachten, een cultureel portret / O. Valkman.
Met lit.opg.
ISBN 90-6012-0853-2

KUNST

35 G 51

D 1 F 45

Kunst en overheid : beleid en praktijk : inleidende teksten / samenst. en red. I. van den Berg, S. de Sitter ; [bijdr. A. de Swaan, C. Smithuijsen, A.M. Bevers ... et al.] ; Boekmanstichting. - herz. uitg.- Amsterdam : Boekmanstichting [etc.], 1990. - 326 p. : schema, tab. ; 24 cm
Met lit.opg.
ISBN 90-6650-032-8

Enkele bijdragen: Advisering over kunst en cultuur in Nederland (R. Oosterhuis). Het orkestenbestel belegerd (C. Smithuijsen). Kunst en staat in Siena en 's-Gravenhage (B. Kempers). Het letterenbeleid van de rijksoverheid (F. de Glas).

LEVEN

1989 NN 7

Het leven als leerschool : portret van Emanuel Boekman / samenst. en red. : H. van Dulken en T. Jansen ; [bijdr. van] E. Boekman ... [et al.]. - Amsterdam : Van Gennep, 1989. - 176 p. : afb., foto's ; 26 cm. - (Boekmanstudies)
Met bibliogr.

ISBN 90-6012-820-6

Gebundelde teksten over de persoon en het werk van E. Boekman (1889-1940), die in de jaren 1931-1940 wethouder van onderwijs en kunstzaken in Amsterdam was. Bijdragen o.m.: Openbare cultuur en privatisering : de actualiteit van Boekmans proefschrift (C. Smithuijsen). Overzicht van 16 door Boekman geschreven artikelen over culturele en cultuurpolitieke onderwerpen.

OOSTERBAAN MARTINIUS, W.

35 G 23

Schoonheid, welzijn, kwaliteit : kunstbeleid en verantwoording na 1945 / W. Oosterbaan Martinius. - 's-Gravenhage : SDU [etc.], 1990. - 213 p. : bijl., foto's, tab. ; 24 cm
Met lit.opg., reg. en samenvatting ook in het Engels
ISBN 90-6179-146-4

Beschouwing over de ontwikkeling van de kunst en het kunstbeleid sinds 1945 en de centrale rol hierbij van de begrippen 'stijlverscheidenheid' en 'smaakonzekerheid'. Aan de hand van een analyse van de memories van toelichting die sinds 1945 door de rijksoverheid bij de begrotingen zijn verstrekt, is nagegaan hoe de overheid haar kunstbeleid in deze periode heeft gelegitimeerd en welke veranderingen daarbij zijn opgetreden. Positie van de Raad voor de kunst en van 'smaakspecialisten' in colleges, raden en

commissies. Illustratie m.b.v. case-studies over de totstandkoming van vier nationale monumenten.

RUITER, J. DE

003405

T 3141

Introspectie en retrospectie : de Raad voor de kunst in de jaren negentig / J. de Ruiter. Boekmancahier. 3(1991)7(mrt.67-74)
Tekst van een toespraak gehouden tijdens de plenaire vergadering van de Raad voor de kunst op 10 dec. 1990, over verleden en toekomst van de Raad, mede in het perspectief van de Europese eenwording.

SWAAN, A. DE

1991 A 1

D 91 A 1

Kunst en staat : teksten (1981-1985) over kunst en cultuur waaronder Kwaliteit is klasse / A. de Swaan ; samenst. : M. Hendriksen, S. de Sitter. - Amsterdam : Boekmanstichting [etc.], 1990. - 70 p. ; 24 cm
Publikatie t.g.v. het symposium Kunst en staat, 30 okt. 1990
ISBN 90-6650-030-1

Bevat, naast artikelen van A. de Swaan, ook een weergave van gesprekken met T. Quené en A. de Swaan.

1.1 STANDPUNTEN POLITIEKE PARTIJEN

ADANG, M.

T 538

Minister d'Ancona en het nieuwe Jong Holland : een nieuw cultuurbeleid of een nieuwe cultuurschok? M. Adang. De gids. 153(1990)6(jun.460-463)

Geïllustreerd wordt, dat er sinds het aantreden van minister d'Ancona (WVC) sprake is van een nieuwe opleving van het debat over sociaal-democratische beginselen van het kunst- en cultuurbeleid.

BEINEMA, M.

T 2508

Zeven jaar cultuurbeleid : een gesprek / [M. Beinema, F. Niessen]. Kunstvorm. 3(1990)1(feb.1-2)

Weergave van een vraaggelsgesprek met F. Niessen (Tweede kamerlid PvdA, cultuurspecialist) en M. Beinema (CDA) over het tijdens de afgelopen zeven jaar gevoerde kunst- en cultuurbeleid.

BEINEMA, M.

002284

T 7

Groepsgesprek geloof en cultuur / M. Beinema ... [et al.]. Christen-democratische verkenningen. (1991)1(3-12)

Discussieverslag over cultuur, christelijk geloof en de rol van de christen-democratie. Deelnemers waren M. Beinema (Tweede Kamerlid), P.A. van Gennip (Katholieke raad voor kerk en samenleving), G.J.A. Schampers (burgemeester van Uden), O.L. Schrover (kunstenaar), L.B.M. Wüst (oud-KRO directeur) en C.J. Klop (red. Christen-democratische verkenningen, gespreksleider).

CULTUUR

T 1261

Cultuur en media in verkiezingsstrijd / [met bijdragen van] C. Smithuijsen ... [et al.]. Kunstenkrant. 13(1989)7(aug/sept.7-16)
Themagedeelte met bijdragen over de kunst-, cultuur- en mediaparagrafen van de verkiezingsprogramma's van CDA, PvdA, VVD, D'66, Groen links, GPV, SGP en RPF; de visie van de Kunstenbond FNV op het kunst- en mediabeleid; en een evaluatie van zeven jaar kunstbeleid van het kabinet Lubbers-Brinkman door C. Smithuijsen (Boekmanstichting).

NIESSEN, F.

T 1305

Drempel culturele voorzieningen moet laag blijven / [F. Niessen]. B & G. 17(1990)2(feb.27-30)

Weergave van een vraaggelsgesprek met F. Niessen (Tweede kamerlid voor

de PvdA en woordvoerder voor kunst en cultuur) over de legitimering van overheidssubsidies voor kunst en cultuuruitingen en het criterium van het publieksbereik hierbij. Betekenis van het onderwijs voor cultuurparticipatie. Kunstsporsoring.

1.2 ADVIEZEN, COMMENTAREN, REACTIES

BOMEN

1990 WW 8

De bomen en het bos : advies over projectsubsiëring / Raad voor de kunst. - Den Haag : Raad voor de kunst, 1990. - 28 p. ; 30 cm
Gesteld wordt dat het adviseren en beslissen over projecten voortaan moet worden uitgevoerd door fondsen of andere instellingen uit de kunstpraktijk. Het gaat hierbij om initiatieven die op ad-hoc basis worden uitgevoerd (bijv. manifestaties, publicaties, festivals) en reis- en studiebeurzen. D.m.v. deze taakoverheveling kan meer ruimte worden gemaakt voor de uitvoering van de wettelijke opdracht van de Raad voor de kunst: het adviseren over 'belangrijke maatregelen' op het terrein van de kunsten.

DIJK, H. VAN

001795

T 583

Selectief Deltaplan voor het cultuurbezit / H. van Dijk. Archis. (1991)1(jan.4)

Reactie n.a.v. het onlangs gepresenteerde Deltaplan voor het cultuurbehoud. Verwacht wordt dat de onontkoombare selectie van wel/niet te restaureren voorwerpen voor conservatoren en museumdirecties grote problemen zal opleveren, omdat hun beroepseer ze dwingt niets weg te gooien of te verkopen. Wellicht kan de RBK een rol spelen in het bevorderen van het bruikleenverkeer tussen musea onderling.

GRAFIN BALLESTREM, A.

1990 Q 8

D 90 D 15

De beleidsvoornemens van de minister van WVC, drs. H. d'Ancona, op het gebied van het cultuurbehoud : hoe zou het veld daarop moeten reageren? / A. Gräfin Ballestrem. - Amsterdam : Centraal laboratorium voor onderzoek van voorwerpen van kunst en wetenschap, 1990. - 17 p. : bijl., foto's ; 24 cm. - (CL informatie ; nr. 7) ISBN 90-72905-08-3

Reactie op en kanttekeningen bij het Plan van aanpak achterstanden musea, archieven, monumentenzorg, archeologie, onderdeel van het Deltaplan voor het cultuurbehoud (uitg. ministerie van WVC, 1990).

ONDERZOEK

T 972

Onderzoek naar de Raad voor de kunst. Informatiebulletin Raad voor de kunst. 20(1989)4(1-5)

Reactie op het door bureau Berenschot uitgebrachte rapport 'Een raad met ambitie', over het functioneren van de Raad voor de kunst. De voorstellen inzake uitbreiding en versterking van het overbelaste secretariaat worden toegejuicht: de Raad dringt aan op een spoedige besluitvorming terzake. Voor wat betreft de samenstelling van de Raad voor de kunst, stemt de Kernraad in met de aanbeveling om voor een derde deel van het aantal te benoemen kroonleden een bindende voordracht te kunnen doen.

SUBSIDIE-CATEGORIEËN

T 972

Subsidie-categorieën. Informatiebulletin Raad voor de kunst. 20(1989)4(19-20)

Advies van 22 juni 1989. De Raad voor de kunst gaat accoord met het principe van het voorgestelde systeem van subsidie-categorieën, bestaande uit: structureel, meerjarig en incidenteel. Ook met het tijdspad dat dient te worden afgelegd om tot een nieuw kunstenplan te komen, kan de Raad voor de kunst instemmen, zij het dat er z.i. een aanvulling noodzakelijk is om de positie van de Raad binnen de

procedure beter gestalte te geven en bovendien een betere afstemming tussen het ministerie van WVC en de Raad te bewerkstelligen.

2 PROVINCIAAL BELEID

BEELD

1989 UU 8

Beeld en werkelijkheid : de economische betekenis van kunst en cultuur voor Groningen / Faculteit bedrijfskunde Groningen / MCC ; R. L.C.I. Julien. - Groningen : Provinciaal adviesorgaan voor welzijnsaangelegenheden, 1989. - 49 p. : bijl., tab. ; 30 cm
Met lit.opg. en samenvatting

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er in de stad en in de provincie Groningen sprake is van een redelijk omvangrijke en complete culturele infrastructuur, die naar buiten toe onvoldoende bekend is. De sociaal-maatschappelijke betekenis van de sector kunst en cultuur is duidelijk groter dan de economische, gezien vanuit de relatief grote aantallen werkenden en amateurs die ermee verbonden zijn. De beschikbaarheid van kunst en cultuur geldt als erg belangrijk en speelt bij ondernemers mede een rol t.a.v. de keuze van een vestigingsplaats: dit gegeven zou bij de promotie-activiteiten beter kunnen worden benut.

CULTUURNOTITIE

1991 FF 5

Cultuurnotitie 1991 vastgesteld door / Gedeputeerde Staten van Limburg. - [S.1.] : Gedeputeerde Staten van Limburg, 1990. - 32 p. ; 30 cm

Met samenvatting

Hoofdlijnen van het cultuurbeleid van de provincie Limburg in de komende jaren. Beleidsvoornemens t.a.v. de diverse kunstsectoren, bibliotheekwerk en informatievoorziening, video en mediabeleid.

FIGEE, E.

001202

T 147

'Het Friese cultuurbeleid zal versnipperd raken' : een moeizaam gesappel om subsidies / E. Figee. NG : gemeentelijk magazine. 44(1990)46(16nov.20-22)

Korte bijdrage over 'het rijke maar financieel verarmde culturele leven' in Friesland. Rol van het bedrijfsleven, kunstsporing. Cultureel toerisme. De Friese culturele raad.

GEMERDEN, L.J. VAN

T 58

Kunstenklimaat in Groningen / L.J. van Gemerden. d'arts. (1989)7(nov. 14-15)

Beknopt verslag van een symposium met als thema het culturele klimaat in het noorden (15 april 1989, Groningen). Een gedeelte van de dag was gewijd aan het rapport 'Beeld en werkelijkheid' van R. Julien (RU Groningen, faculteit bedrijfskunde), waarin cijfermateriaal is weergegeven m.b.t. de economische betekenis van kunst en cultuur in Groningen (stad en provincie).

HEMMINGA, P.

T 1431

Het ontdekken van het kleine binnen Europa moet een avontuur blijven : Europa 1992 en de positie van de Friese cultuur / [P. Hemminga]. Buma Stemra magazine. 6(1989)(dec.10-12)

Visie van P. Hemminga, directeur van de Fryske kultuerried, t.a.v. de positie van de Friese taal en cultuur met het oog op de Europese eenwording in 1992.

KUNST

1989 ZZ 13

Kunst in cultuur : nota / Provincie Noord-Brabant. - [S-Hertogenbosch] : Provincie Noord-Brabant, 1989. - 48 p. : bijl. ; 30 cm

Met samenvatting

Bevat de volgende hoofdstukken: Kunst- en cultuurbeleid en de bestuurlijke verantwoordelijkheid; algemene aspecten van het provinciale beleid t.a.v. kunsten en oudheidkunde; (nieuw) beleid in

de sectoren podiumkunsten, letteren, beeldende kunst, film en fotografie, musea, cultuur- en geschiedbeoefening, monumenten en archeologie, amateuristische kunstbeoefening en kunstzinnige vorming, mediabeleid; uitvoering en financiële consequenties van de nota.

PROVINCIAAL

001671

T 1332

Provinciaal beeldende kunstbeleid. Bijlage bij : BK-informatie.
12(1990)8(14dec.). - 14 p.

Per provincie wordt een overzicht gegeven van: activiteiten provinciaal bestuur en gemeentelijke besturen o.g.v. beeldende kunst, regelingen en subsidies, beeldende kunstenaarsorganisaties en organisaties van belang voor beeldende kunst, kunstvakonderwijs, kunstuitleencentra en -prijzen/stipendia/opdrachten.

3 GEMEENTELIJK BELEID

BERG, H.O. VAN DEN

1990 JJ 15

Van leverancier tot makelaar : de toekomst van het kunstbeleid in Amsterdam / H.O. van den Berg ; met medew. van I. van der Mast ; Cenario. - Amsterdam : [s.n.], 1989. - 96 p. : bijl., graf., tab. ; 30 cm

Met lit.opg. en samenvatting

Geconcludeerd wordt, dat het overgrote deel van het huidige Kunstenbudget van de gemeente Amsterdam aan toerisme niet of nauwelijks bijdraagt. In de toekomst zal bij de besteding van het budget meer moeten worden afgegaan op het oordeel van consumenten en bezoekers. Gezien het grote filmaanbod en de groeiende videomarkt kan worden afgezien van de subsidie aan filmhuizen. De geringe publieke belangstelling voor de gesubsidieerde muziek -en theatersector rechtvaardigt geen uitbreiding van de middelen. Het ontwikkelen van gezamenlijke evenementen door culturele instellingen moet worden gestimuleerd. Aanbevelingen t.a.v. de betrokken beleidsuitvoerders.

COENEN, P.

1990 QQ 25

Kunst in de hoofdrol : de plaats van de cultuur in de hoofdstad / P. Coenen. - Amsterdam : [Gemeente], Dienst ruimtelijke ordening, 1990. - 16 p. : foto s, graf., tek. ; 30 cm. - (Publicaties DRO ; 69)
Brochure met een beknopte samenvatting van twee eerder verschenen studies over de relaties tussen cultuur, ruimtelijke ordening en stedelijke ontwikkeling in Amsterdam (Gem. Amsterdam, Dienst ruimtelijke ordening, 1989).

CULTUUR

1990 CC 7

Cultuur in Amsterdam : sterk, maar niet onbedreigd : aanzet tot een programma voor de culturele invulling van de IJ-oeveren / rapporteur : P. Coenen. - Amsterdam : [Gemeente], dienst ruimtelijke ordening, 1989. - 17 p. : bijl., tab. ; 30 cm

Na een inleiding over de culturele positie van Amsterdam en de rol van het cultuurbeleid van de rijksoverheid hierbij, worden de mogelijkheden gezien om de IJ-oeveren aantrekkelijk te maken als lokatie voor culturele manifestaties en evenementen. Als suggesties worden o.m. genoemd: het creëren van een centrum voor contemporaine muziek met een middelgrote concertzaal, een theater voor grootschalige produkties, winkels met een kunstzinnig aanbod en een openbare ruimte t.b.v. publieksmanifestaties en festivals.

CULTUUR

1990 CC 8

Cultuur, ruimtelijke ordening, stedelijke ontwikkeling / rapporteur : P. Coenen. - Amsterdam : [Gemeente], dienst ruimtelijke ordening, 1989. - 30 p. : bijl., tab. ; 30 cm

Bevat als bijl. : Cultuurparticipatie van de Amsterdamse bevolking : een vergelijking met inwoners van Nederland, Rotterdam en Den Haag
Amsterdam bezit een aantal musea, een beeldende kunsttraditie en podia met een internationale faam. Versterking hiervan dient prioriteit te behouden. Het beleid dient verdere versnippering van de uitgaansgebieden en afbreuk van het uitgaansklimaat tegen te gaan. Uitvoering van het Programma ruimtelijke ordening zal de ruimte creëren om de culturele centrumfunctie aan te vullen en uit te diepen.

GEMEENTEN

35D24

Gemeenten over de grenzen : VNG-congresverslag 1989. - 's-Gravenhage : VNG, [1989]. - 273 p. ; 23 p.

ISBN 90-322-2594-4

Behandeld worden de gevolgen van de Europese eenwording voor de gemeenten. Aan de orde komen o.m.: de bestuurlijke verhouding Europa-

gemeenten; het gemeentelijk financieel-economisch beleid; de milieuproblematiek; het sociale en culturele beleid van gemeenten in Europees perspectief (o.a. sociale gevolgen van 1992, herstructurering van de Europese fondsen, een Europees minderheden- en een Europees cultuurbeleid); het gemeentelijk beleid voor criminaliteitsbestrijding; grensoverschrijdende samenwerking en jumelages.

GROTENHUIS, M.-J.

T 1188

Socialistische gemeentebesturen hebben het moeilijk met kunst & cultuur / M.-J. Grotenhuis. Voorwaarts. 10(1990)7/8(1feb.20-22) Kanttekeningen worden geplaatst bij de reorganisatie van het Leidse kunst- en cultuurbeleid, die wordt gesteund door de plaatselijke PVDA en Links Leiden. De gemeentelijke directies musea en culturele zaken zullen tezamen met de schouwburg, worden samengevoegd tot één nieuwe centrale directie kunst- en cultuurbeleid.

KUNSTBELEID

34 C 76

Kunstbeleid in beweging / [met bijdragen van] A. van Schendel, Ph. Houben, H.W. Pannekoek ... [et al.]. - 's-Gravenhage : VNG-uitgeverij, [c. 1989]. - 192 p. ; 25 cm

Met lit.opg.

ISBN 90-322-2566-9

Gebundelde tekst van 21 inleidingen gehouden tijdens het congres 'Kunst en genoeg' van de VNG op 1 en 2 juni 1988 in Leiden. Enkele bijdragen: Kunstbeleid in kleine gemeenten (H.W. Pannekoek, E. Akkermans). Behoud en vervreemding van gemeentelijk kunstbezit (C.A. J.M. Kortmann, S.J. Hartkamp). Beeldende kunstbeleid na de BKR (R.H. Fuchs, G.J. Kuiper). De vrouw en de kunst (J.M. Verspaget, F.J. Kuijers). Kunst, monumenten en stadsontwikkeling (A.Th. Duivesteyn). Gemeenten en archeologie (J.G.M. Kistenmaker, A.L.L.M. Asselbergs).

LINNEMANN, F.

1991 MM 16

Middelgrote gemeenten en hun beeldende kunstbeleid : een notitie / F. Linnemann ; Beroepsvereniging van beeldende kunstenaars. - Amsterdam : BBK, 1991. - 24 p. : bijl. ; 30 cm

ISBN 90-5244-007-7

Discussiebijdrage, waarin praktische aanbevelingen worden gedaan voor het te voeren beeldende kunstbeleid op lokaal niveau. Uitgangspunt vormen hierbij de drie centrale beleidsdoelstellingen (kwaliteitsbevordering, spreiding en afname, productie-ondersteuning) en de beleidsinstrumenten, die naar hoofddoel zijn gerangschikt. Overzicht van de betrokken gemeenten.

MENNEN, G.

1990 GG 9

Kunst = zinnige representatie : een handreiking aan de Nederlandse gemeenten / G. Mennen en M. Sijnesael. - 's-Gravenhage : Stichting cultuurfonds van de Bank voor Nederlandsche gemeenten, 1989. - 44 p. : foto's, tab. ; 32 cm

Bijl. bij het jaarverslag 1988 van het cultuurfonds

Met lit.opg.

Verslag van een onderzoek gehouden onder gemeentelijke overheden naar de vraag, of zij beschikken over kunstzinnige representatiegeschenken. Enkele uitkomsten: Van de 612 gemeenten reageerden 141 (23%) positief op de gestelde vraag. Het betreft zowel grote gemeenten als gemeenten met een kleiner inwonertal. De meeste gemeenten hebben een post representatie in hun begroting, waaruit de kunstzinnige geschenken bekostigd worden. Soms wordt bij de keuze van opdrachttoekenning overleg gepleegd met de gemeentelijke afdeling kunst en cultuur.

OOSTERHUIS, R.

003402

T 3141

Rivaliteit om kwaliteit : over de positie van kunstadviseurs / R.
Oosterhuis. Boekmancahier. 3(1991)7(mrt.6-25)
Met lit.opg.

Aan de hand van gesprekken met betrokkenen en indrukken opgedaan tijdens vergaderingen van de Amsterdamse kunstraad, wordt een beeld geschetst van de problemen waarmee kunstadviseurs tijdens hun werkzaamheden worden geconfronteerd. Van de adviseurs wordt verwacht dat zij hun individuele (artistieke) voorkeur opzij zetten en dat zij zich niet laten leiden door persoonlijke (materiële) belangen. Dit brengt hen in een rolconflict, dat los staat van hun individuele integriteit.

VERDUYN LUNEL, J.

T 2851

Kort maar hevig / [J. Verduyn Lunel]. Beelding. 4(1990)1(feb.9-10)
Weergave van een gesprek met J. Verduyn Lunel, ex-wethouder van cultuur in Den Haag, over enkele wapenfeiten uit zijn ambtsperiode (totstandkoming van het Haags centrum voor beeldende kunst, het nog te bouwen theater aan het Spui), zijn ideeën t.a.v. privatisering van gemeentelijke kunstinstituten en over zijn nieuwe functie als directeur van de Federatie van kunstenaarsverenigingen.

4 INTERNATIONALE ASPECTEN; BUITENLANDSE CULTURELE BETREKKINGEN

AKKER, W.J. VAN DEN

T 838

Mag het misschien nog een beetje meer zijn? Enkele overpeinzingen van een Neerlandicus binnen de muren over het buitenlands beleid / W. J. van den Akker. Ons erfdeel. 33(1990)2(mrt/apr.217-222)
Beschouwing over de bevordering van de Nederlandse taal en cultuur in het buitenland en de rol van de Nederlandse overheid, de Nederlandse taalunie, de Internationale vereniging voor Neerlandistiek (IVN) en de neerlandici die werkzaam zijn bij de Nederlandse universiteiten. Aanbevelingen.

ALTONA, J.

T 220

Gevolgen '1992' voor Nederlands cultuurbeleid mistig en ondoorzichtig / J. Altona. Trefpunt. (1990)1(jan.3-5)
Korte bijdrage n.a.v. de presentatie van een aantal in opdracht van WVC vervaardigde rapporten, waarin de gevolgen van de Europese eenwording in 1992 voor het Nederlandse cultuurbeleid aan de orde worden gesteld.

ANCONA, H. D'

STCRT

EG dient culturele autonomie lidstaten juridisch te regelen / [H. d'Ancona]. Relatie Nederlands en Europees cultuurbeleid blijft ondoorzichtig / B.A.G.M. Tromp. Slechts procedures bij Hof kunnen voor duidelijkheid zorgen / H.H.G. Post. Nederlandse staatscourant. (1989)235(1dec.4,5)
Tekst van een toespraak van minister H. d'Ancona (WVC) en samenvattingen van toespraken van B.A.G.M. Tromp (universitair hoofddocent politicologie, Leiden) en van H.H.G. Post (universitair hoofddocent volkenrecht en Europees recht, Utrecht). De toespraken: zijn gehouden t.g.v. de presentatie van 'Cultuurbeleid en de Europese markt', de eerste rapportage van een onderzoek dat op initiatief van de minister van WVC is ingesteld naar de gevolgen van het Europa zonder grenzen voor het Nederlands cultuurbeleid (30 nov. 1989).

ANCONA, H. D'

STCRT

Varianten van Nederlandse cultuur dienen niet te versmelten / [H. d'Ancona]. Nederlandse staatscourant. (1990)185(24sept.1,2,3)
Tekst van een toespraak van minister H. d'Ancona (WVC) gehouden tijdens de slotzitting van het Algemeen Nederlands congres, (22 sept. 1990, Brussel). De minister acht het niet wenselijk de Vlaamse en Nederlandse varianten van de Nederlandse cultuur te willen integreren. Ook moet er niet naar worden gestreefd cultuurpolitieke systemen in elkaar te laten opgaan. Dit wil niet zeggen dat er geen algemene cultuur van de Lage landen zou bestaan met de gemeenschappelijke Nederlandse taal als voedingsbodem.

ANCONA, H. D'

STCRT

Europees verdrag moet ruimte creëren voor culturele sector / [H. d'Ancona]. Nederlandse staatscourant. (1990)218(8nov.2)
Tekst van een toespraak van minister H. d'Ancona (WVC) gehouden tijdens een bijeenkomst van de Europese journalisten vereniging op 6 nov. 1990 in Den Haag. Binnen het EG-verdrag moet meer ruimte komen voor de culturele sector naast overwegingen van louter economische of markttechnische aard. Dit zou kunnen worden gerealiseerd d.m.v. een aparte culturele paragraaf in het verdrag of door het 'oprekken' van bestaande uitzonderingsmogelijkheden.

BOOGERMAN, E.

000308

T 838

De Nederlandse identiteit in een verenigd Europa / E. Boogerman. Ons erfdeel. 33(1990)4(sept/okt.575-579)

Aandacht wordt besteed aan specifieke problemen waarmee Nederland als uitvloeisel van het Europese integratieproces wordt geconfronteerd, de relatie tussen Nederland en Vlaanderen en de wenselijkheid van intensivering van de betrekkingen tussen beide landen op cultuurpolitiek gebied.

BRINKMAN, L.C.

STCRT

Gebrekkige democratische legitimering EG-regelgeving verontrust WVC : toespraak van minister / L.C. Brinkman. Nederlandse staatscourant. (1989)189(28sept.4-5,15)

Officiële titel van de toespraak: De bestuurlijke gevolgen van het proces van de Europese integratie voor de onderscheiden beleidsterreinen van het Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur.

Toespraak van minister Brinkman van WVC, waarin aangegeven wordt dat de interne Europese markt en een sterk in belang toenemende EG een groot aantal directe en indirecte gevolgen heeft voor de beleidsterreinen van het ministerie van WVC. Besproken wordt hoe het Europees beleid t.a.v. diverse onderdelen van WVC tot stand komt en waarom het noodzakelijk is dat het Europees-democratisch kader binnen afzienbare tijd versterkt wordt.

BTW

1989 S 1

D 89 E 1

BTW en cultuur : congresverslag / voorw. : J. Riezenkamp ; bijdr. van L.C. Brinkman, H.E. Koning, B.J.M. Terra ... [et al.] ; Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur, Directoraat-generaal culturele zaken. - Leiden : Fiscaal instituut van de Rijksuniversiteit, [ca. 1988]. - 68 p. : foto ; 22 cm
Uitg. door het maandblad Fiscaal

CARREWIJN, L.

000978

T 1422

Enige aspecten van de werking van het Cultureel accoord België-Nederland / L. Carrewijn. Neerlandia. 94(1990)3(jun.121-122)
Korte toelichting op de uitvoering van het Belgisch-Nederlands cultureel accoord van 16 mei 1946.

COUWENBERG, S.W.

T 1422

Is er nog toekomst voor onze Nederlandse cultuur? / S.W. Couwenberg. Neerlandia. 94(1990)3,4(jun.98-104;sept.196)
Beschouwing over de positie van de Nederlandse en Vlaamse taal en cultuur met het oog op de Europese eenwording in 1992. Pleidooi voor een culturele paragraaf in het EG-verdrag, waarin de culturele pluriformiteit in de EG expliciet wordt ondersteund en gewaarborgd.

COUWENBERG, S.W.

004420

T 417

Nederland, Vlaanderen, Europa / S.W. Couwenberg. Civis mundi. 30(1991)2(apr.70-73)

Met lit.opg.

Na enkele inleidende opmerkingen over nationalisme en federalisme in Europees perspectief, wordt de verhouding tussen de Nederlandse en Vlaamse culturele identiteit aan de orde gesteld, alsmede de vraag in welke mate samenwerking gewenst is ter versterking van de culturele weerbaarheid in het zich verenigende Europa.

CULTURELE

1989 SS 21

Culturele uitwisseling Nederland - Verenigde Staten = Cultural exchange The Netherlands - USA / Stichting culturele uitwisseling Nederland - Verenigde Staten. - Amsterdam : Stichting culturele uitwisseling Ned. - VS, 1986. - 1 portef. : bijl. ; 31 cm
Samenvatting van de voorgeschiedenis en organisatie van de Culturele uitwisseling tussen Nederland en de VS 1986-1996 en van de in het kader hiervan geplande activiteiten. Tekst van de toespraken van minister Brinkman (WVC) en van L.P. Bremer, Amerikaans ambassadeur in Nederland, gehouden op 22 jan. 1986 t.g.v. de start van het uitwisselingsprogramma. Beknopte weergave van de uitkomsten van twee enquêtes naar de bekendheid met resp. Nederland bij Amerikanen en met de Amerikaanse staat Texas bij Nederlanders. (Texas is de eerste Amerikaanse staat, die in het kader van het uitwisselingsprogramma centraal staat).

CULTURELE

STCRT

Culturele samenwerking Nederland en Vlaanderen wordt geevalueerd : herbezinning moet leiden tot intensiever contact. Nederlandse staatscourant. (1990)132(11jul.2)

De commissie, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het culturele verdrag met België, heeft een speciaal comite ingesteld dat de doelstellingen, het werkterrein, de werkwijze en de werkingssfeer van het verdrag gaat bestuderen. Aanbevelingen zullen worden gedaan t.a.v. mogelijke verbeteringen in de Vlaams-Nederlandse samenwerking. Samenstelling van het comite.

CULTUUR

STCRT

Cultuur zonder grenzen : taal, kunst en recht na '92 / [met bijdragen van] H. d'Ancona, M. Mourik, K. van Berkel. Nederlandse staatscourant. (1990)69(6apr.4,5,6,7)

Tekst van drie inleidingen, gehouden tijdens het congres 'Cultuur zonder grenzen : taal, kunst en recht na '92' in het academiegebouw van de Rijksuniversiteit Groningen op 5 en 6 april jl. Centraal stond de culturele identiteit van en in een integrerend Europa.

DELEU, J.

000195

T 423

20 jaar Stichting ons erfdeel : 'Onze publikaties zijn echte ambassadeurs' / [J. Deleu]. Boekblad. 157(1990)39(28sept.16-17)

De Vlaams-Nederlandse Stichting ons erfdeel heeft als doelstelling het bevorderen van de culturele samenwerking in het Nederlands taalgebied en het geven van meer bekendheid aan de Nederlandse cultuur in het buitenland. In vergelijking met andere culturele instellingen heeft de Stichting een zeer hoog percentage eigen inkomsten, met name door het uitgeven van eigen publikaties en door giften van particuliere mecenenaten.

EUROPESE

T 417

Europese integratie en Europese cultuur / [met bijdragen van] C.A.O. van Nieuwenhuijze, S.W. Couwenberg, J.J.M. Penders ... [et al.]. Civis mundi. 29(1990)1(feb.1-38)

Met lit.opg.

Themanummer met o.m.de volgende bijdragen: Nieuwe belangstelling voor de Europese beschaving (C.A.O. van Nieuwenhuijze). De Europese gemeenschap en de cultuur (J.J.M. Penders). Beleidsbetekenissen van de culturele verscheidenheid binnen Europa (J. Berting). Europa, economisme en de media (E. Jurgens). Beklemde cultuur in Europese markt (P. Beugels). Zonder cultuur wordt Europa niets! (W. Kuijpers).

FUNDING

1991 DD 21

Funding the arts in seven western countries : Canada, Federal republic of Germany, France, The Netherlands, Sweden, United Kingdom, United States / ed. by A. Feist, R. Hutchison, I. Christie. Cultural trends. (1990)5(March.1-74)

Statistische gegevens over de begroting voor cultuur (1990) van de overheid op centraal, provinciaal en lokaal niveau; inkomsten van gezelschappen en instellingen op het terrein van podiumkunsten; (bezoek aan) podiumkunstvoorstellingen (seizoen 1986/1987); bioscoopbezoek; (bezoek aan) museumexposities; bezoek aan filmvoorstellingen, musea en gesubsidieerde theater- en concertuitvoeringen.

HEIDA, M.

001355

T 1422

Nederland en Vlaanderen samen in Europa : openingszitting 40-ste Algemeen-Nederlands congres / M. Heida. Neerlandia. 94(1990)3(jun. 116-118)

Beknopt verslag van de openingszitting van het 40ste Algemeen-Nederlands congres (28 april 1990, Brussel) en de tijdens deze dag gehouden toespraken van de hr. Coens (voorzitter Comité van ministers van de Ned. taalunie), W.S. van Heusden (Directie kunsten, WVC) P. Beugels (beleidsadviseur), K. van Miert (Europees commissaris) en R. Piryns (alg. voorzitter van het Alg. Ned. congres).

HEIDA, M.

001792

T 1422

Slotzitting 40ste Algemeen-Nederlands congres / M. Heida. Neerlandia. 94(1990)5(dec.214-215)

Samenvatting van de slotzitting van het 40ste Algemeen-Nederlandse congres (22 sept. 1990, Brussel) en met name van de door de ministers H. d'Ancona (WVC) en P. Dewael (cultuur, Vlaamse gemeenschap) gehouden inleidingen. Centraal stond de positie van Nederland en Vlaanderen in Europa. Belang van een cultuurparagraaf in het EG-verdrag.

HEUSDEN, W.S. VAN

STCRT

Pluriformiteit van Nederlandse en Vlaamse culturen moet blijven / [W. S. van Heusden]. Nederlandse staatscourant. (1990)89(9mei.2)
Tekst van een toespraak van W.S. van Heusden, hoofd Directie kunsten van WVC, gehouden namens minister H. d'Ancona op 28 april 1990 t.g.v. het Algemeen Nederlands Congres in Brussel. Intensivering van de Nederlands-Vlaamse samenwerking is wenselijk, maar dat geldt niet apriori voor alle cultuursectoren. De samenwerking moet beperkt blijven tot die sectoren die fundamenteels toevoegen aan de ontwikkeling van specifieke kunstsectoren in het perspectief van Europa.

INTERDEPARTEMENTALE

STCRT

Interdepartementale commissie gaat buitenlands cultuurbeleid coördineren : Ministerraad akkoord met instelling CICB nieuwe stijl. Nederlandse staatscourant. (1990)139(20jul.3)

De Coördinatiecommissie voor internationale culturele betrekkingen (CICB), waarin een groot aantal ministeries is vertegenwoordigd, heeft tot taak het buitenlands cultureel beleid vast te stellen en te coördineren. Voorts coördineert de CICB culturele manifestaties incl. de afstemming daarvan op handelspromotieprojecten. De jaarverslagen en beleidsplannen van culturele instellingen in het buitenland worden door de commissie getoetst.

LOMAN, J.M.E.

34 G 24
D 1 B 90

De Europese gemeenschappen en cultuurbeleid : een juridische analyse / J.M.E. Loman, K.J.M. Mortelmans, H.H.G. Post : voorwoord : J. Riezenkamp. - Zeist : Kerckebosch, 1989. - XIV, 178 p. : bijl. ; 22 cm

Met lit.opg. en reg.

ISBN 90-6720-068-9

De relatie tussen het EG-recht en het Nederlands cultuurbeleid staat centraal. Bezien wordt, op welke wijze het nationale cultuurbeleid in zijn werking door het EG-recht wordt belemmerd. Ook wordt nagegaan, of argumenten van nationaal beleid een uitzondering kunnen vormen op de regels van het EG-verdrag en of het Nederlands cultuurbeleid zo'n uitzondering zou kunnen zijn. Subsidiebeleid van de Europese instellingen. Betekenis van het Europees sociaal fonds en het Europees fonds voor regionale ontwikkeling in financieel-economisch perspectief.

LUDWIG, D.

001793
T 2508

Eurokunst of niet? Kunstenaars in het Europa van morgen / D. Ludwig. Kunstvorm. 3(1990)5(dec.1-2)

Verslag van een symposium over de toekomst van de kunsten in Europa na 1992, georganiseerd door het Centrum voor kunst- en mediamanagement van de Hogeschool voor de kunsten in Utrecht en de Kunstenbond FNV. Met name werd kritiek geleverd t.a.v. het feit dat, vanwege het ontbreken van een culturele paragraaf in het Europese verdrag, het Europese kunst- en cultuurbeleid op puur economische regelgeving zal worden gebaseerd.

MAAS, P.F.

T 1422

De Nederlanden in het Europa der toekomst / P.F. Maas. Neerlandia. 94(1990)1(feb/mrt.3-8)

Beschouwing over de positie van de Nederlandse taal en cultuur in Europees verband en de perspectieven t.a.v. een 'groot-Nederlandse' cultuurpolitiek (Benelux-landen).

MOURIK, M.

T 644

Culturele coëxistentie in Europa / M. Mourik. Maatstaf. 37(1989)10(okt.2-13)

Kritische beschouwing, waarin wordt aangegeven dat er in Nederland geen belangstelling bestaat voor het ontwikkelen van een buitenlands cultureel beleid en dat dit gegeven ernstige gevolgen zal hebben voor onze positie, met name de culturele, in de Europese gemeenschap. Pleidooi voor een confederaal Europees cultureel bestel met een eigen handvest, waarin de rechten en plichten van de deelnemende landen t.a.v. hun onderlinge culturele betrekkingen en de relatie met de EG-organen zijn vastgelegd.

MOURIK, M.

T 1447

Towards a new Europe : the question of cultural identity / M. Mourik. Dutch culture : here today, gone tomorrow? / P. Brusse. Don't ditch the Dutch / E. Kossmann. Dutch heights. (1989)3(Nov.13-21)

Drie bijdragen waarin aandacht wordt besteed aan de gevolgen van de Europese eenwording in 1992 voor de culturele identiteit van de afzonderlijke EG-lidstaten en met name voor de positie van de Nederlandse taal en cultuur.

MOURIK, M.

35 A 43

Culturele coëxistentie : een integrale benadering van buitenlands cultureel beleid / M. Mourik. - Amsterdam : Boekmanstichting, 1989. - 119 p. : bijl. ; 24 cm

Met lit.opg. en samenvatting

ISBN 90-6650-026-3

Betoogd wordt dat Nederland geen buitenlands cultureel beleid voert, maar dat er slechts sprake is van culturele betrekkingen met het buitenland. Toch is het voeren van een dergelijk beleid noodzakelijk, omdat hierdoor de eigen culturele identiteit (die bij de Europese eenwording in 1992 onder zware druk komt te staan) kan worden gehandhaafd en versterkt. Aanbevelingen inzake een Europees cultureel handvest, waarin wordt vastgelegd welke terreinen tot de soevereiniteit van de lidstaten blijven behoren. Hierbij wordt o.m. gedacht aan cultuur in ruime zin.

MULDER, J.C.

T 298

Moeizame pas de deux van Nederlandse cultuur en Europa / J.C. Mulder. Nieuw Europa. 16(1990)2(jun.60-65)
Analyse van de positie van de Nederlandse taal en cultuur na de Europese eenwording in 1992.

NATIONALE

STCRT

Nationale cultuur moet gevrijwaard blijven van centrale EG-regelgeving : comité neemt initiatief voor Europees cultureel handvest. Nederlandse staatscourant. (1990)222(14nov.3)
Het Comité buitenlands cultureel beleid heeft op 14 nov. jl. aan staatssecretaris Dankert van Buitenlandse zaken een verklaring overhandigd, waarin wordt gepleit het culturele beleid van de EG-lidstaten buiten de centrale Europese regelgeving te houden en een apart cultureel handvest in het leven te roepen. In dit comité hebben o.m. zitting: P. Beugels (oud-lid Raad van beheer NOS), S.W. Couwenberg (hoogleraar staatsrecht) en M. Mourik (oud-ambassadeur).

NEDERLANDSE

T 972

Nederlandse culturele instituten in Parijs, Rome en Jakarta. Informatiebulletin Raad voor de kunst. 20(1989)4(6)
Advies van 13 juni 1989, waarin kritisch wordt gereageerd op het feit dat buiten de Raad voor de kunst om, ingrijpende besluiten zijn genomen t.a.v. de culturele instituten in Parijs, Rome en Jakarta.

NEDERLANDSE

1990 CC 22
PI 21316

Nederlandse culturele instituten in het buitenland : brief van de staatssecretaris van buitenlandse zaken. Gedr. st. Tweede kamer 1989-1990, 21316, nrs. 1-2

Kamerstukkenmap

Overzicht van de positie van de Nederlandse culturele instituten in het buitenland in bestuurlijk en organisatorisch opzicht, de verzelfstandiging van deze instituten, culturele activiteiten van ambassades en consulaten in het buitenland en hun verhouding tot het instituut in het land van vestiging. T.a.v. de oprichting van nieuwe instituten wordt gesteld, dat de daarmee verband houdende financieringslast een ongewenste verschuiving van prioriteiten met zich meebrengt. Wel kan in voorkomende gevallen projectmatige steun worden verleend.

NETHERLANDS

35G1

The Netherlands and EC membership evaluated / ed. by M. Wolters and P. Coffey ; [contributions by] W.T.M. Molle ... [et al.]. - London : Pinter, cop. 1990. - 253 p. : graf., schema, tab. ; 24 cm. - (EC membership evaluated series). Met bibliogr. en index
ISBN 0-86187-866-3

Behandeld worden de positieve en negatieve gevolgen van het lidmaatschap van de Europese Gemeenschap (EG) voor Nederland. Aan de orde komen: het economisch beleid; de politieke en juridische gevolgen; het sociale en culturele beleid, w.o. arbeidsmobiliteit, sociale zekerheid, gelijke behandeling van vrouwen, onderwijsbeleid en cultureel beleid.

PATRON

35 A 117

The patron state : government and the arts in Europe, North America and Japan / ed. by M.C. Cummings, R.S. Katz. - New York [etc.] : Oxford university press, 1987. - 368 p. : fig., graf., tab. ; 25 cm
Met lit.opg.

ISBN 0-19-504364-2

Essays over kunst- en cultuurbeleid en de rol van de overheid in de Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannie, Denemarken, West-Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Japan, Noorwegen, Portugal, Zweden en Nederland (bijdrage van P. Fenger).

PLENAIRE

T 972

Plenaire vergadering gaf aandacht aan de Europese cultuur in het licht van de interne EG-markt na 1992 / [met bijdragen van] H. d'Ancona en Y. van Baarle. Informatiebulletin Raad voor de kunst. 20(1989)6(2-8)

Tekst van twee toespraken van Minister H. d'Ancona (WVC) en van Y. van Baarle (alg. secretaris Raad voor de kunst), gehouden tijdens de plenaire vergadering van de Raad voor de kunst op 19 dec. 1989 in Den Haag. Naast de kansen voor een geïntegreerde Europese cultuur enerzijds en de gevaren voor de eigen cultuur van vooral kleinere lidstaten anderzijds, kwamen ook de positie en het functioneren van de Raad voor de kunst als thema's aan de orde.

PRONK, T.

1991 A 13

Buitenlands cultureel beleid : Nederland en zijn culturele betrekkingen : een literatuurlijst / T. Pronk. - Amsterdam : Boekmanstichting, 1990. - 127 p. ; 24 cm
ISBN 90-6650-031-X

Opgenomen zijn boeken en tijdschriftartikelen over het multilaterale en bilaterale cultuurbeleid van Nederland sinds 1970, over Nederlandse activiteiten in dit verband en over internationale culturele manifestaties waarbij ons land is betrokken (geweest).

ROON, E.W.R. VAN

T 88

Particuliere onafhankelijkheid en culturele samenwerking : de Sticusa tussen 1948-1956 als inspiratiebron / E.W.R. van Roon. Internationale spectator. 44(1990)2(feb.107-112)
Met lit.opg.

Gesteld wordt, dat de huidige organisatiestructuur van het buitenlandse cultureel beleid zeer inefficiënt is, met name vanwege het feit dat de verantwoordelijkheid voor dit beleid bij drie departementen ligt: Buitenlandse zaken, O en W en WVC. Pleidooi voor de oprichting van een onafhankelijke instelling voor het internationale culturele beleid, met eigen vestigingen (culturele instituten) in de voor de Nederlandse cultuur belangrijke landen. De Sticusa zou hierbij als voorbeeld kunnen dienen.

RUYS, M.

000341

T 88

Nederlands-Vlaamse samenwerking : nut, mogelijkheden, begrenzing / M. Ruys. Internationale spectator. 44(1990)10(okt.614-617)
Essay over de positie van de Nederlandse taal en cultuur in Nederland en Vlaanderen in het licht van de Europese samenwerking in 1992.

SCHMID, A.P.

34 F 64

Buitenlands cultureel beleid : een terreinverkenning / A.P. Schmid, Y.C.L.M. van Dongen ; Rijksuniversiteit Leiden, Centrum voor onderzoek van maatschappelijke tegenstellingen. - [Den Haag] : Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid, 1987. - 204 p. : fig., tab. ; 30 cm
Met lit.opg.

ISBN 90-346-1242-2

Vergelijkende studie over het buitenlandse cultureel beleid van Nederland, Groot-Brittannië, Zweden en de Bondsrepubliek Duitsland; de motivering van het beleid, historische en recente ontwikkelingen, organisatie, activiteiten en begroting. Conclusies t.a.v. de omvang van de uitgaven en ideaaltypische doelstellingen, organisatie en instrumenten van beleid.

SWAAN, A. DE

001458

T3141

Alles is in beginsel overal (maar de Mosselman is nergens meer) : over het internationaal cultuurstelsel en het nationaal cultuurbeleid / A. de Swaan. Boekmancahier. 2(1990)6(dec.328-343) Met lit.opg.

Naast een wereldeconomie en een politiek wereldsysteem is er sprake van een wereldcultuurstelsel, waarin Nederland een semi-perifere positie inneemt en wordt gezien als een actief en gretig consument van buitenlandse kunst en vermaak. Gesteld wordt dat het Nederlands cultuur- en mediabeleid alleen maar beschouwd kan worden in de context van de internationalisering van de cultuur en de opkomst van een wereldcultuurstelsel.

TOEKOMST

001920

T 637

De toekomst van taal en cultuur / [met bijdragen van] A. Verhulst, M. Grammens, A. Gerlo ... [et al.]. De Vlaamse gids. 74(1990)6(nov/dec. 4-7,10-14,16-20,22-24)

Tekst van enkele voordrachten, gehouden tijdens "De dagen" van de Vlaamse gids op 29 en 30 sept. 1990 in Knokke (België). Centraal thema: de toekomst en bedreiging van de Nederlandse taal en cultuur met het oog op de Europese samenwerking in 1992.

TROMP, E.

1989 S 2

D 89 E 2

Nederlands cultuurbeleid en de Europese gemeenschappen : een beleidsverkenning / B. Tromp ; voorwoord : J. Riezenkamp. - Zeist : Kerckebosch, 1989. - 57 p. : bijl. ; 22 cm
ISBN 90-6720-067-0

Samengevatte resultaten van een aantal scenario-studies, waarin een indruk wordt gegeven van de mogelijke gevolgen van de toepassing van het EG-verdrag na 1992 voor het Nederlands kunst- en cultuurbeleid.

VIERENTWINTIG

T 932

Vierentwintig aanbevelingen voor een gemeenschappelijk Nederlands-Vlaams buitenlands cultureel beleid. Publikatieblad Nederlandse taalunie. 3(1989)1(okt.5-7)

Deze aanbevelingen zijn gedestilleerd uit de lezingen, die zijn gehouden tijdens de Algemene conferentie voor de Nederlandse taal en letteren (1988, Amsterdam). De conferentie was geheel gewijd aan de Vlaams-Nederlandse culturele identiteit in de EG op weg naar steeds grotere integratie.

5 BIBLIOGRAFIEEN EN LITERATUURLIJSTEN

TOUSSAINT, N.J.

1991 AA 3

Samenhang en samenwerking tussen cultuur, recreatie, toerisme en sport : literatuurrapport / samengest. door N.J. Toussaint ; Afdeling documentatie, archief en registratuur, bureau bibliotheek en documentatie. - [Den Haag] : Provincie Zuid-Holland, 1990. - 52 p. : bijl. ; 30 cm. - (Doc. ; nr. 40/1990)

Met lit.opg. en samenvatting

Aandacht wordt besteed aan de visies van rijk, provincies en gemeenten m.b.t. samenhang/samenwerking tussen de beleidssectoren cultuur, recreatie, toerisme en sport, en aan projecten die tot nu toe door provincies en gemeenten zijn opgezet (organisatie en financiering).